

GRČIJA

Grčija (uradno ime Republika Grčija) je južno evropska država, katere glavno mesto so Atene. Njena površina je 131.990 km². Uradni jezik je grščina, denarna enota pa je od 1.1.2002 tako kot za vse druge države EU euro (stara denarna enota je drahma).

Grčija leži ob Sredozemlju in zavzema:

- južni del Balkanskega polotoka s samostojnim grškim polotokom (Epir, Tesalija, srednja Grčija, Peloponez)
- Egejsko Makedonijo
- Trakijo- zahodno od reke Marice
- Jonske otoke na zahodu
- Kreto na jugu
- številne otoke in skupine otokov v Egejskem morju vse do obale Male Azije

1. OKOLJE

Grčijo delimo na tri glavna območja:

- Celinsko območje z s strmimi pobočji
- Močno razčlenjen obalni pas
- Otoke v Jonskem in Egejskem morju

Hribovit svet je sestavljen iz gorskih verig, in sicer :

- Nižja gorska veriga se vleče čez Krf in Kefalonijo
- Največja gor. Veriga se nahaja v notranjosti in se imenuje apeniško Pindsko gorovje
- Vzporedno z Egejskim morjem se vije veriga z najvišjo gr. Goro Olimpom (2917m)
- Hribovite pokrajine so nerodovitne, izjema so pobočja kjer gojijo sadje, tobak in žita

Obale in otoki:

- Obale so zaradi gorskih grebenov visoke in razčlenjene v globoko zajedane zalive
- Grčija ima okoli 3000 otokov, le 210 jih je poseljenih
- Vsi otoki predstavljajo 1/5 gr. Ozemlja, največja je Kreta(8336 km²)
- Grška obala je skupaj z otoki dolga kar 15 000 km

Delitev Grčije glede na geografske enote:

- Severna Grčija z Epirom, Tesalijo, Makedonijo in Trakijo
- Osrednjaj Grčija z Atiko, Evbejo, Beocijo, Fokido, Etolijo in Arkananijo
- Južna Grčija z Peloponezom, Kreto in otoki v Egejskem morju

Vodovje.

- Grčija ni vodnata dežela, ima malo jezer, reke so kratke in hudournne
- Zaradi kraške sestave ozemlja se razvije široko hidrografska omrežje
- Glavne reke so: Aliakmon, Pinios (Egejsko morje) in Akheloos, Alfios (Jonsko m.)

Podnebje:

- Nasplošno sredozemsko (topla & sušna poletja, mila & deževne zime =)
- Na S- notranjost- mrzle zime, vroča poletja, v hribih sneg in led
- J otoki, Peloponez, Atiški polotok: veliki temp. skoki
- Poleti piha Meltem-suh veter ki ogreva ozračje, pozimi pihajo Z vetriovi ki prinašajo slabo vreme z močnimi padavinami
- V del(Pndos) – bolj sušen

Rastje:

- Značilno mediteransko
- Do 500m- pomaranče, oljke, trte; povečini ciprese, oljke, zelišča
- V S & osrednji Gr. Od 700 – 1200 m – listavci, nad 1200 m smreke, macesni, nad tem pa visokogorski pašniki

2. PREBIVALSTVO

Grčija šteje več kot 10 milijonov prebivalstva. Na 1 km² živi 79 prebivalcev. Letna rast je 0,06%, življenjska doba pa je 78 let.

Danes v Grčiji povečini živijo Grki (98,5%), nekaj (1,5%) pa je drugih narodnih manjšin- Albanci, Makedonci, Bolgari, Turki.

Za Grčijo so v preteklosti značilna množična preseljevanja:

- že v Antiki
- med turško okupacijo se je veliko Grkov izselilo v pomembne trgovske prestolnice (Dunaj, Odesa in Aleksandrija)
- v času gospodarske krize in revščine med 1900-25 je val izseljencev odšel v ZDA
- konec 50. let se je grško izseljevanje usmerilo v industrializirane zahodnoevropske države, zlasti v Nemčijo

Danes se je odseljevanje skoraj povsem ustavilo.

VERA Velika večina prebivalstva (97%) je pripadnikov grške pravoslavne Cerkve, ostali so katoliki, protestanti, muslimani(1%) in judi.

URBANIZACIJA Ta proces je dosegel kritično točko. Povzročil je izseljevanje iz goratih oddaljenih območij ter z otokov v Egejskem in Jonskem morju v kopenske dele države.

Leta 1920 je na deželi živelo 60% prebivalstva. Leta 1981 je se ta odstotek zmanjšal za polovico.

Največja zgozditvev prebivalstva je v mestni aglomeraciji Atene- Pirej, druga pomembna središča pa so Solun, Patras, Larisa, Volos in Iraklion na Kreti.

V aglomeraciji Atene- Pirej živi 1/3 vsega prebivalstva, kar ne gre pripisati samo novejšemu obdobju modernizacije, ampak tudi nenadnemu valu beguncev v začetku stoletja.

Število prebivalcev, ki presega dejansko zmogljivost mest, so težava, ki pestijo vso Grčijo.

3. GOSPODARSTVO

- Grčija je od 1. 1981 članica EU. Še vedno je država v razvoju in BDP na prebivalca je manjši od polovice Evropskega povprečja.
- Je kmetijska dežela – v njem dela 50% delovne sile
- Na terasah pridelujejo pšenico, sadje, agrume, zgodnjo zelenjavo, tobak in bombaž.
- Najpom. Kulturi sta oljka in trta.
- Grčija je tretja v Eu po proizvodnji olivnega olja
- V živinoreji prevladujejo ovce in koze in sicer nba visokogorskih pašnikov.
- Čeprav imajo ogromno obale je ribolov brez pomena-premalo rib
- Imajo malo naravnih bogastev
- Imajo malo naravnih energetske virov (nafte, metana..)
- Industrija obsega živilsko področje, ladjedelništvo, kovinsko predelovalno, obutveno in tekstilno

4. ZGODOVINA

V Grčiji so nastale in se razvile nekatere izmed prvih naprednih evropskih civilizacij. Najstarejši med njimi sta minojska (2600-1150 pr.n.š.) in mikenska (1600-1150 pr.n.š.), ki sta se razvijali na otoku Kreti in Argolidi na Peloponezu. Kasneje se razvije grška civilizacija z mestnimi državicami (polis). Leta 776 pr.n.š. so v Grčiji uprizorjene prve olimpijske igre. Do leta 146 pr.n.š., ko Grčija postane rimska provinca, si sledijo perzijske vojne, Periklejeva zlata doba in peloponeška vojna. Leta 395 n.š. postane Grčija del vzhodnega rimskega cesarstva. V

15. stoletju je Grčija prišla pod turško oblast vse do leta 1821, ko se je začela vojna za neodvisnost. Leta 1829 Turčija Grčiji prizna neodvisnost, le ta pa leta 1832 postane kraljevina, kasneje leta 1844 pa ustavna monarhija. Leta 1924 je razglasitev grške republike. Med 2. svet. vojno je Grčija na strani zaveznic. Po končani vojni pa Grčijo pretrese državljanska vojna. Državni udar je leta 1967 prinesel na oblast vojaško diktaturo. Demokracija ponovno zavlada leta 1974. **Leta 1952 se Grčija pridruži NATU.**

5. DRŽAVNA UREDITEV

Po ustavi iz 1975 (dopolnitve 85 in 86) je Grčija demokratična in parlamentarna predsedniška republika. Predsednika države vsakih pet let izvoli parlament, po zadnjih ustavnih spremembah pa ima po večini le še reprezentativno vlogo. Izvršna oblast je v rokah vlade, ki jo imenuje predsednik in je za svoje delo odgovorna parlamentu. Zakonodajni organ je enodomni parlament z največ 300 poslanci, izvoljenimi za 4 leta na splošnih volitvah.

6. ATENE, KRETA in RODOS

Atene

Ležijo na obrobju obalne ravnine, obdajajo jo griči

V Atenah se mešata preteklost in sedanost, del je še vedno iz ozkih uličic in pa drevoredov, večina pa jih je iz sodobnih stavb in pa vidnim delom industrije.

Atencem je še vedno v ponos Agora(trg&tržnica), ki je obstajala že začasa Sokrata,ki je na njej poučeval filozofijo.Pomembna je tudi Akropola, ki je zametek Aten. Atene so dobile ime po boginji Ateni, kateri je bil posvečen tudi Partenon,tempelj narejen iz marmorja.

V Atenah slovi tudi boljši trg Monastriakij.

Kreta

Je največji gr. Otok, ki ima pol milijona prebivalcem, glavno mesto je HERAKLION Z 100. tisoč prebivalci. Pomembno mesto pa je tudi Retimnon ki je kulturno in duhovno središče Krete in pa sedež filozofske kulture.

Zelo razvit je tudi turizem in sicer zaradi toplega morja in sonca in pa velik ekulturne dediščine.

Rodos

Rodos oz. otok vrtnic kot ga imenujejo je znan po enemu izmed sedmerih čudes antične dobe KOLOSU. To je bil bronasti kip ki je upodabljal sončnega boga Heliosa. Na otoku pa je tudi veliko lepih gotskih palač in utrdbin. Tudi na ta otok prihaja veliko turistov zaradi podnebja in kult. Dediščine.